

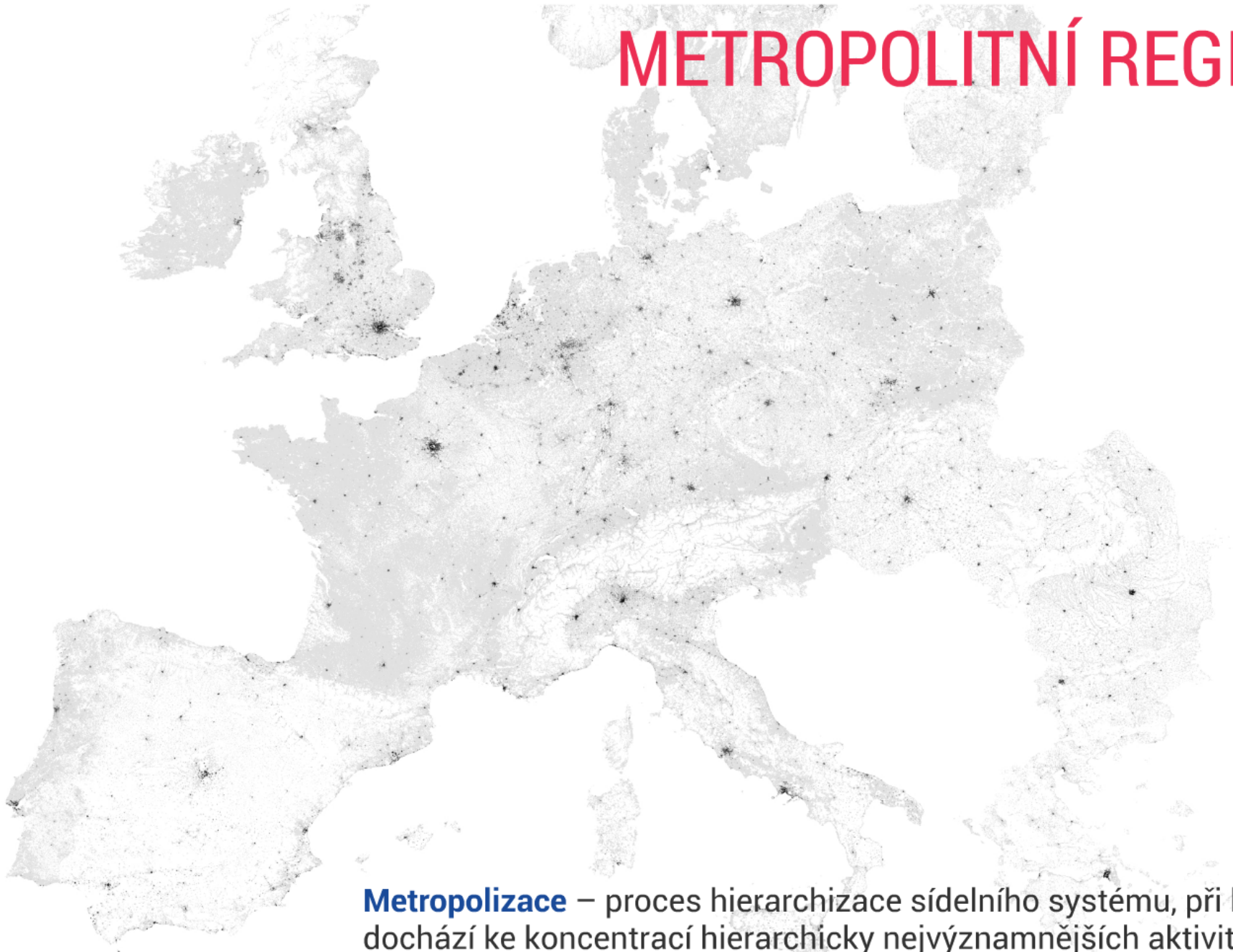

SÍDELNÍ GEOGRAFIE 6

Ondřej Mulíček

METROPOLITNÍ REGIONY

Metropolizace – proces hierarchizace sídelního systému, při kterém dochází ke koncentrací hierarchicky nejvýznamnějších aktivit a kontaktů. Jedná se o vyšší stupeň urbanizace, který je spojen s prohlubující se dělbou práce a rostoucí vzájemnou závislostí mezi jednotlivými městy. Výsledkem je formování metropolitních oblastí.

METROPOLITNÍ REGIONY

funkční
městské
regiony

FUR

denní městské
systémy

DUS

konurbace

metropolitní
oblasti

městské
aglomerace

METROPOLITNÍ REGIONY

Amos Hawley

The concept of the metropolitan area lends itself to various definitions... It may apply to an enlarged area of local life , i.e., with a radius of 25 to 30 miles, or it may refer to a much broader area in which the scattered activities have come under the administrative supervision of the metropolis. The former is what is usually denoted when the term metropolitan area or metropolitan community is used; metropolitan region is ordinarily reserved for the latter.

The principle of the metropolitan community, as well as the metropolitan region, is delineated by the frequency with which outlying residents and institutions transact their affairs in the metropolis, whether through direct visitation or through indirect means of communication.

METROPOLITNÍ REGIONY

Patrick Geddes

monocentrický koncept metropolitních regionů centrovaných na jádrové město |
ekologický přístup - město a region jako nedělitelná organická jednotka

..it takes a whole region to make the city..

Geddes jako (nerigidní) autor termínu **KONURBACE** (1915, *Cities in Evolution*)

..konurbace je regionem zahrnujícím větší počet měst, které se skrze růst populace a fyzickou expanzi propojují do podoby souvislé městské a průmyslové oblasti..

..městský region je monocentrickou aglomerací..

..konurbace je polycentrickou aglomerací..

ZÁZEMÍ STŘEDOVĚKÝCH MĚST

mílové právo

"ochranné" území města před lokalizací ekonomické konkurence a současně monopolizace tržních vztahů v určitém území (např. provozování krčem)

vytvoření specializovaných (zemědělských) režimů v zázemí velkých měst

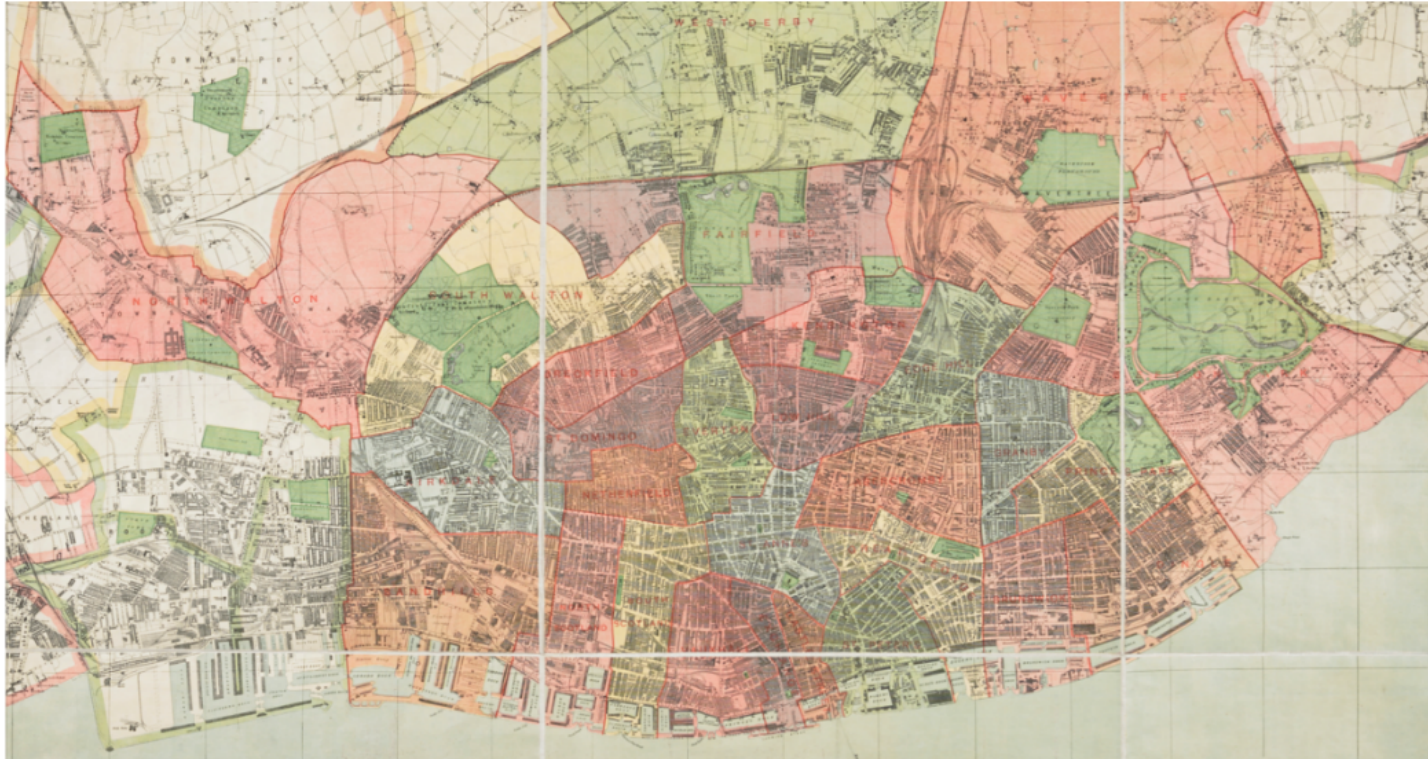
- už od 12 či 13. století hrála pozice vůči velkému městu významnou roli ve specializaci (zemědělské) produkce;
- dodávka na městské trhy často zprostředkována - vytváření komplikovanější "metropolitní" ekonomiky
- posilování nezemědělských tříd nejen ve městě, ale rovněž v aglomeraci - vytváření specifické aglomerační sociální struktury
- často intenzivní exploatace venkovských komunit

Silveira, SZ Portugalsko, rok 1789:

"the villages and hamlets are so numerous, that it looks like a continuous city"

MĚSTSKÉ REGIONY PRŮMYSLOVÉHO VĚKU

..on the 1848 Ordnance Survey map, there was a line of houses along the 8 miles of road from Manchester to Oldham, and along the canal a short distance away there were numerous mills. The fusion of town had begun: for example three separate towns, Ashton, Hyde and Dukinfield, had a continuous line of buildings on the road between them. Ribbon development was already rampant, especially along main roads which had houses, shops and inns, though behind these ribbons there was generally open country...

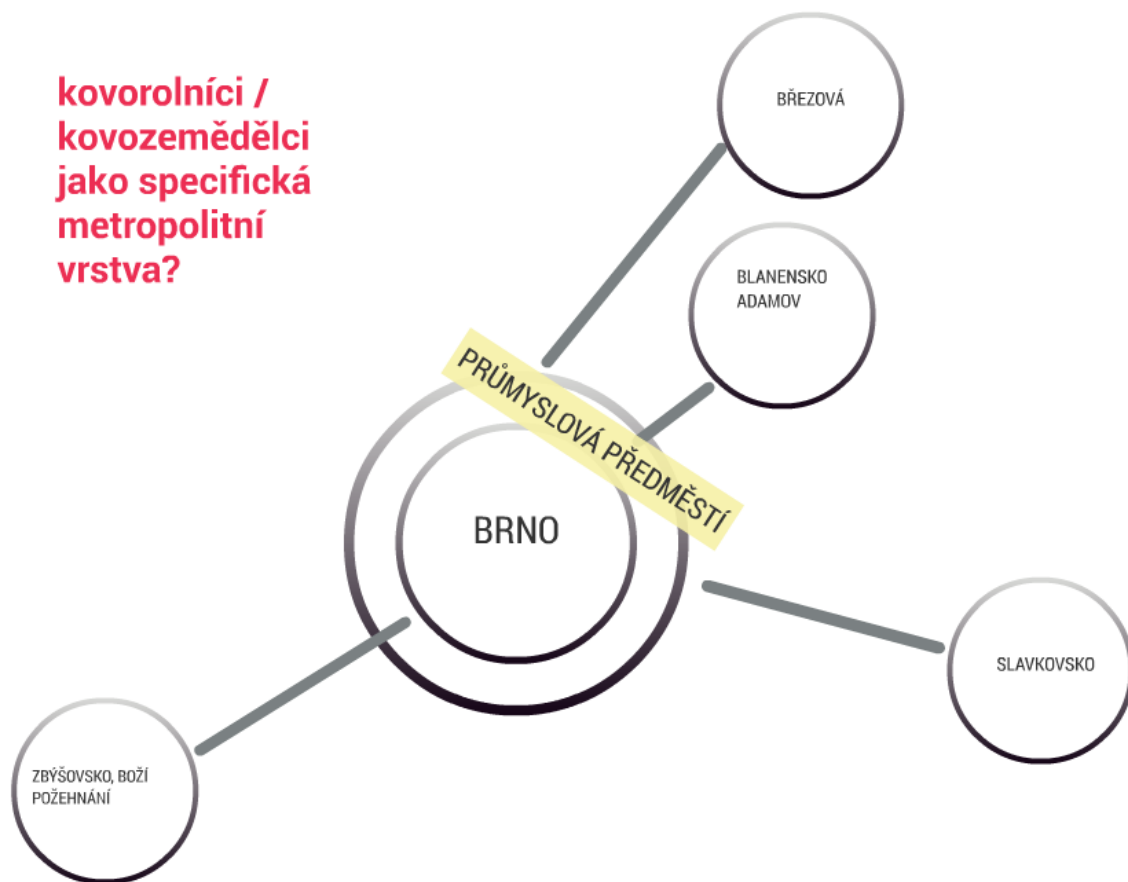
**Greater Liverpool Plan
1895**

MĚSTSKÉ REGIONY PRŮMYSLOVÉHO VĚKU

posilování horizontálních
ekonomických/
infrastrukturních vazeb

kovoročníci /
kovozezemědělci
jako specifická
metropolitní
vrstva?

posilování horizontálních
politicko-správních vazeb

1850 k Brnu připojeno 32 obcí

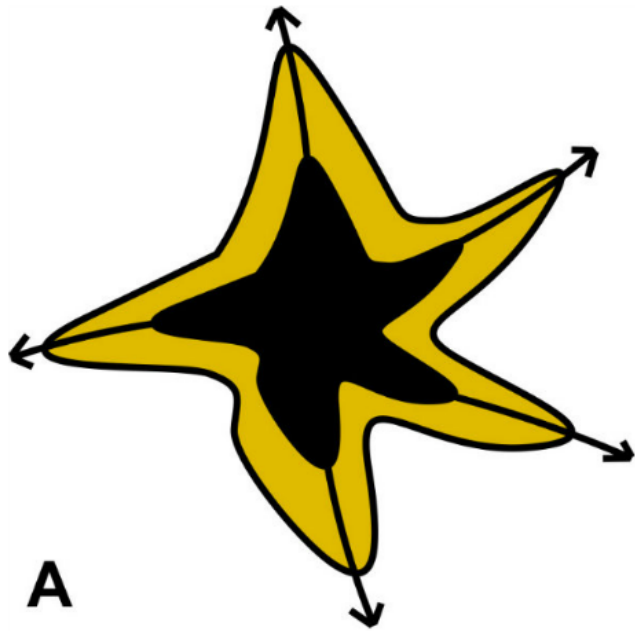
1919 vznik tzv. Velkého Brna (23 obcí)

1944 připojena Líšeň

1960 připojena Bystrc

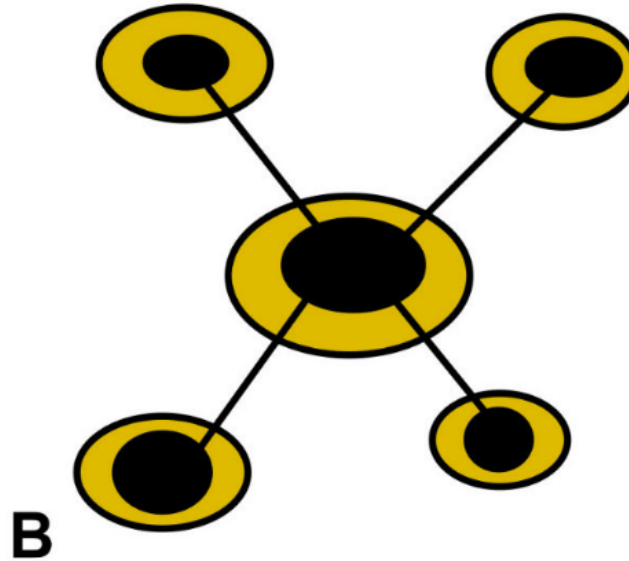
1961 - 1980 dalších 11 obcí

GENEZE METROPOLITNÍHO REGIONU

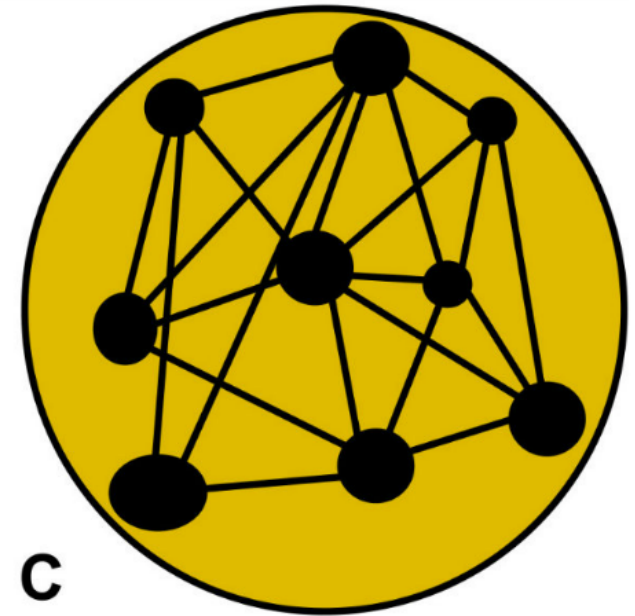
expanze jádra?

forma městského růstu?

propojování měst?

polycentrická síť

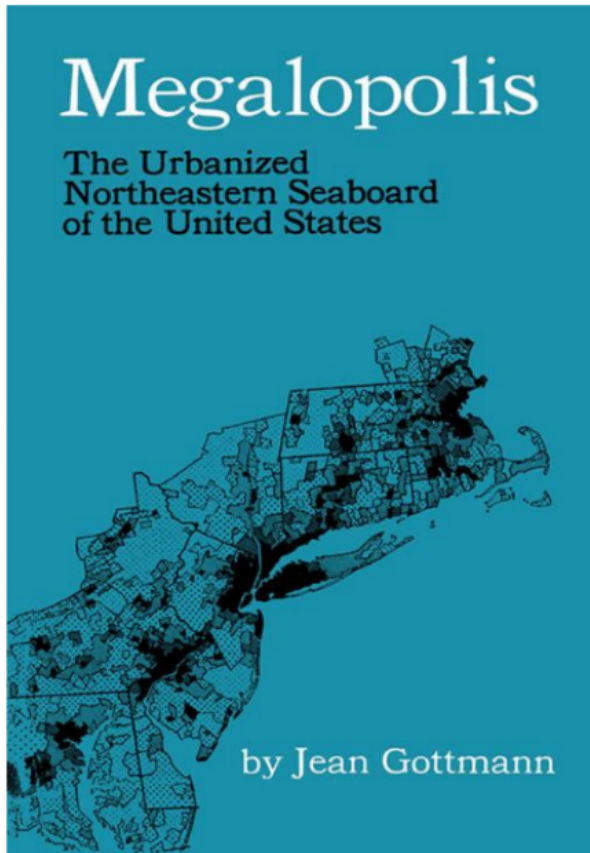
metropolitní region jako samostatná, kvalitativně nová forma?

---

reálný vznik a fungování metropolitního regionu jako kombinace uvedeného?

MEGALOPOLIS

Jean Gottmann

megalopolis jako měřítkově nová městská forma (řetězec či shluk metropolitních oblastí?)

BOSWASH = Boston - Washington

TOKAIDO BELT (Eastern Coast Road) = Tokyo - Osaka (megaropolisu)

příklad TYPOLOGIE SÍDEL (USA)

MAJOR CITY

největší město
či pár měst

INNER RESIDENTIAL SUBURBS

do 10 mil od jádra;
minimálně 10 000 obyv.
hustota nad 1 000 na
čtvereční míli

OUTER EMPLOYMENT CENTERS

dále než 10 mil od jádra;
minimálně 25 000 obyv.
víc pracovních míst než
obyvatel

INNER EMPLOYMENT CENTERS

do 10 mil od jádra;
minimálně 25 000 obyv.
víc pracovních míst než
obyvatel

OUTER RESIDENTIAL SUBURBS

dál než 10 mil od jádra;
minimálně 10 000 obyv.
hustota nad 1 000 na
čtvereční míli

LOW DENSITY AREAS

hustota pod 1 000 na
čtvereční míli

EDGE CITIES/STEALTH CITIES/TECHNOBURBS

Garreau - Knox - Fishman

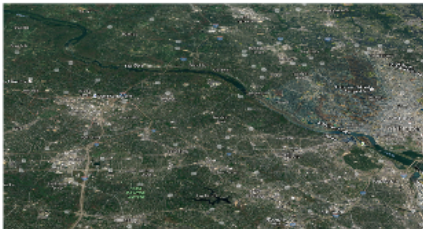
new metropolis is increasingly organised in a decentred fashion and consists more and more of a mosaic of unevenly developed settlement zones...

výsledek aktivit privátních developerů, jádrem jsou administrativní a obchodní aktivity

počet pracovních míst > 25 000

výměra kancelářské plochy > 450 000 metrů čtverečních

výměra maloobchodní plochy > 55 000 metrů čtverečních

Torrejón de Ardoz

Daganzo de Arriba

Ajalvir

Paracuellos de Jarama

Coslada

Cobaña

Belvis de Jarama

BARAJAS

Algete

Micropolix

HORTALEZA

CDAD. LINEA

Circuito del Jarama - RACE

Fuente del Fresno

San Sebastián de los Reyes

Alcobendas

Encinar de los Reyes

LAS TABLAS

VALVERDE

Ciudalcampo

Valdelamasa

Universidad Autónoma de Madrid

MIRASIERRA

EL GOLOSO

Las Jarillas

Soto de Viñuelas

Tres Cantos

EL PARDO

FUENCARRAL-EL PARDO

menar
lejo

mit Havelseen
und Seeburger
Agrarlandschaft

BEZIRK
SPANDAU

CHARLOTTENBURG

Havela

BERLIN

BRANDENBURG

Kleinmachnow

LICHTERFELDE

Stahnsdorf

Teltow

Parforceheide

MARIENFELDE

LICHTENRAD

Großbeeren

Struveshof

Ludwigsfelde

GENSHAGEN

Blankenfelde-Mahlow

Diedersdorfer
Heide und
Großbeerener
Graben

METROPOLITNÍ SPOLUPRÁCE

problém institucionalizace metropolitních vazeb

problematika nadlokálních témat **VS** zásah do autonomie obcí

FRANCIE

institut tzv. **Métropole** - kolem 20 metropolitních oblastí; kompetence v oblasti ekonomického a sociálního rozvoje, prostorového plánování, bydlení, ŽP a sdílených veřejných služeb

ITÁLIE

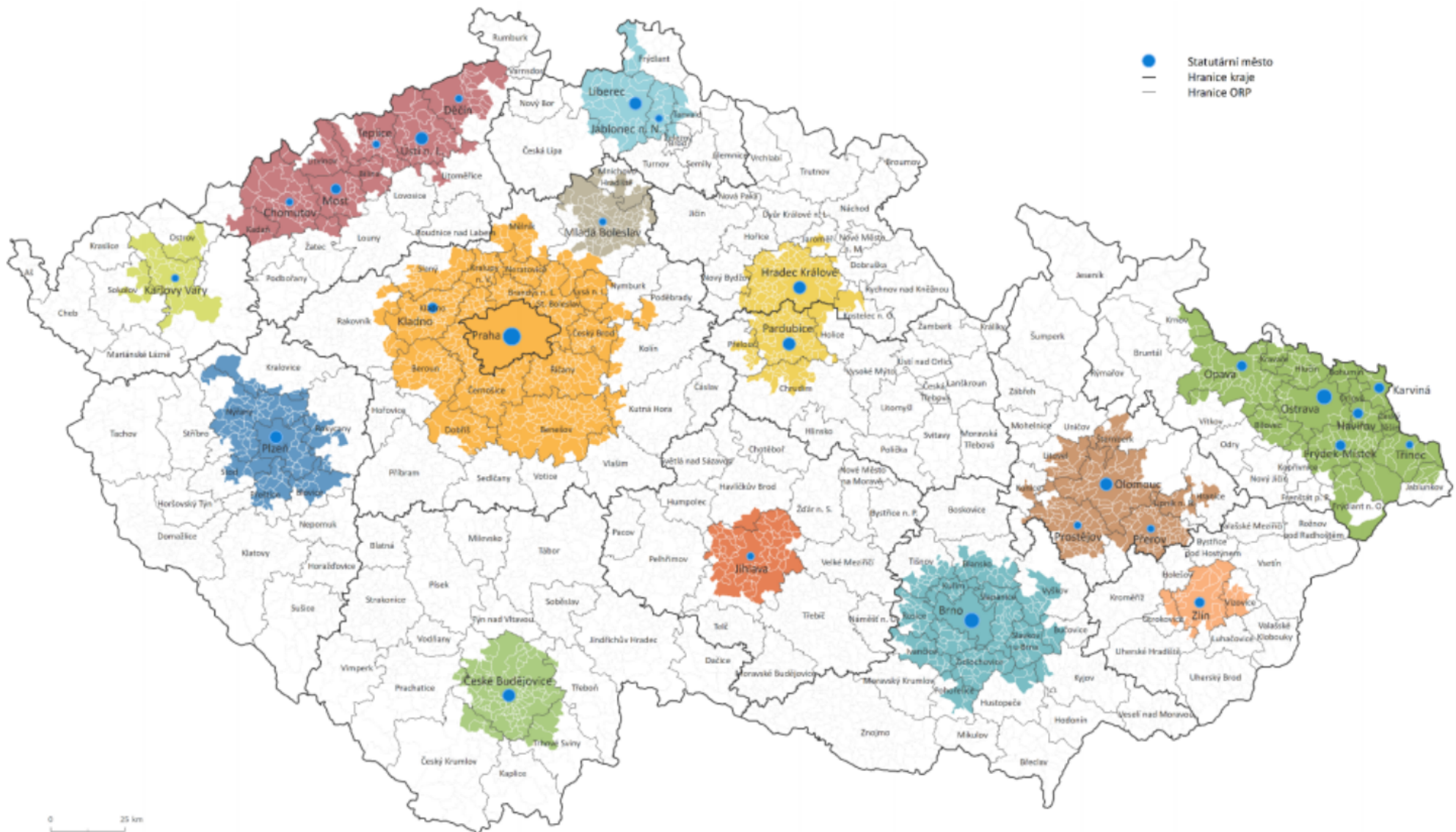
metropolitní území nahrazující ve vybraných případech provincie; kompetence v oblasti strategického a územního plánování, bezpečnosti a dopravy

NĚMECKO

Stadt-Umland-Verbände; různé formy institucionalizace a různé oblasti spolupráce napříč jednotlivými spolkovými zeměmi

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

METROPOLITNÍ REGIONY/SÍDELNÍ AGLOMERACE

Česká republika

Název metropolitní oblasti/aglomerace	Počet obcí	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel (1. 1. 2019)	Hustota zalidnění (obyvatel/km ²)
Pražská metropolitní oblast	491	4 822	2 123 173	440
Ostravská metropolitní oblast	172	2 710	982 071	362
Brněnská metropolitní oblast	184	1 978	696 413	352
Ústecko-chomutovská aglomerace	132	2 317	563 304	243
Olomoucká aglomerace	169	1 631	384 313	236
Hradecko-pardubická aglomerace	152	1 308	340 423	260
Plzeňská aglomerace	108	1 323	308 707	233
Liberecko-jablonecká aglomerace	47	808	220 441	273
Českobudějovická aglomerace	81	1 001	172 796	173
Karlovarská aglomerace	33	610	139 215	228
Zlínská aglomerace	36	439	130 176	297
Mladoboleslavská aglomerace	63	597	102 140	171
Jihlavská aglomerace	56	719	93 511	130

INTEGROVANÉ SYSTÉMY STŘEDISEK

intenzita kontaktů (dojíždkových proudů) mezi danou obcí a ostatními obcemi.
pro zjištění objemu a směrovosti dojíždkových proudů využita agregovaná
geolokační data mobilního operátora (operátor O2)

ČAS STRÁVENÝ V JÁDROVÉM MĚSTĚ

pro každou obec sečtena celková doba strávená jejími obyvateli v jádrovém
městě a ta následně vydělena celkovým počtem obyvatel domovské obce
geolokační data mobilního operátora (operátor O2)

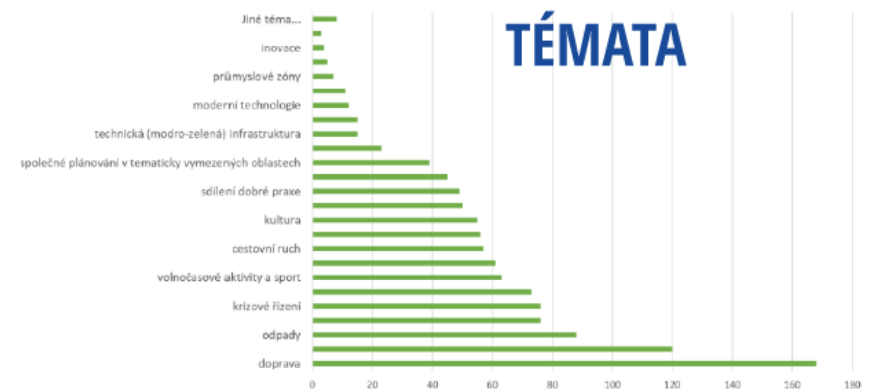
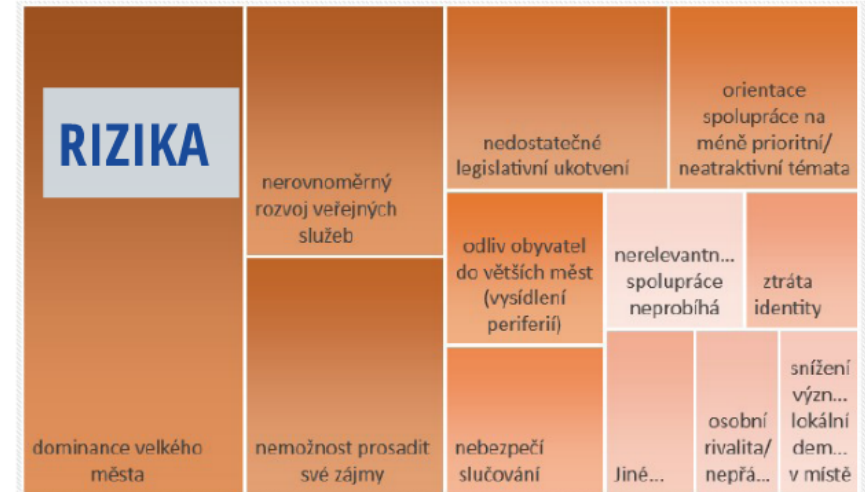
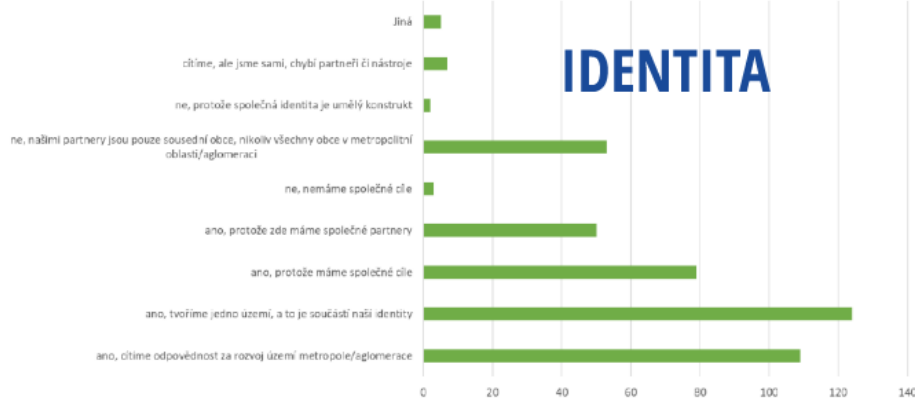
REZIDENČNÍ SUBURBANIZACE

obce zařazovány do zón suburbanizace na základě intenzity bytové výstavby
a intenzity migračního přírůstku z jádrových měst

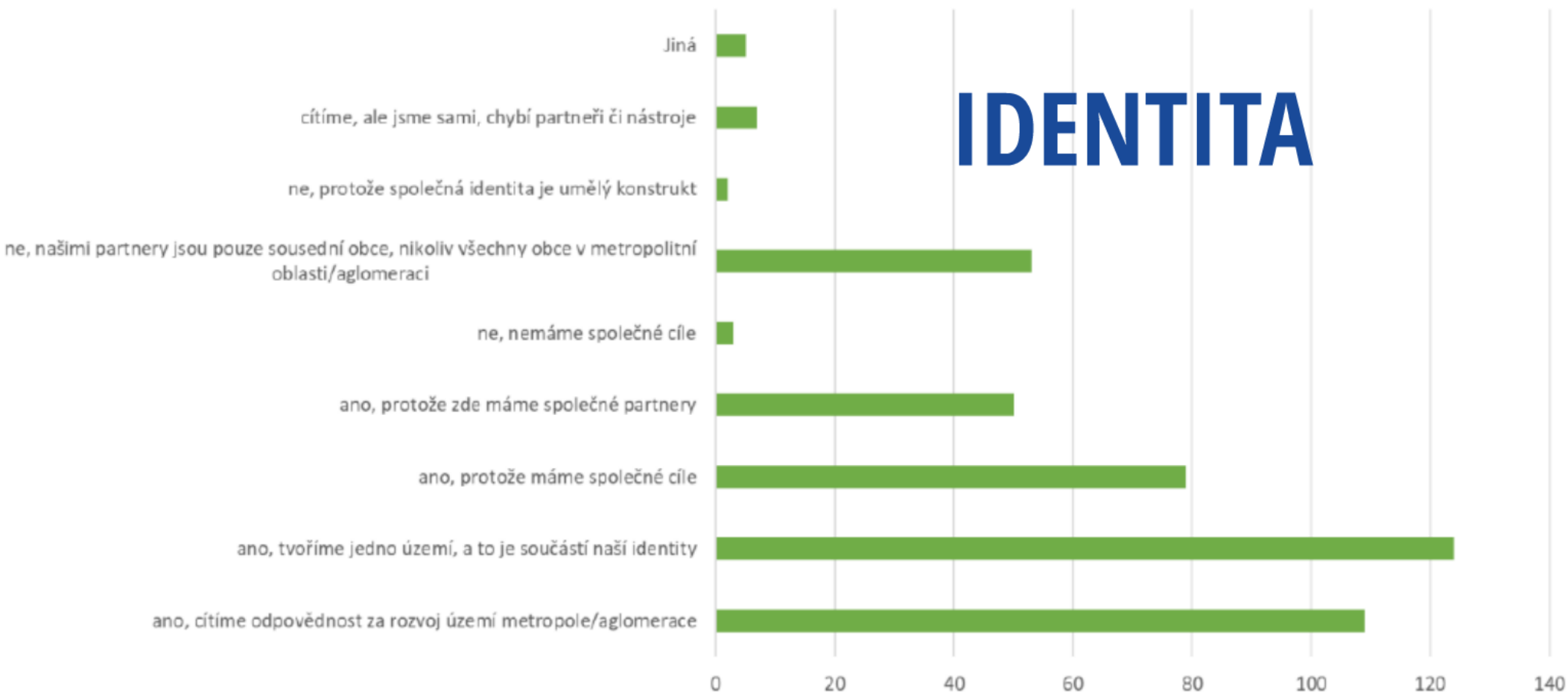
PŘEDPOKLADY METRO-SPOLUPRÁCE

analýza MV ČR 2022

Vaše obec/město má úzké vztahy s dalšími obcemi/městy a největším městem kraje (např. dojíždka za práci, do škol, za službami, kulturou). Cítíte se být součástí takto definovaného území (metropolitní oblasti/aglomerace)?

Vaše obec/město má úzké vztahy s dalšími obcemi/městy a největším městem kraje (např. dojízdka za prací, do škol, za službami, kulturou). Cítíte se být součástí takto definovaného území (metropolitní oblasti/aglomerace)?

RIZIKA

dominance velkého města

nerovnoměrný rozvoj veřejných služeb

nemožnost prosadit své zájmy

nedostatečné legislativní ukotvení

odliv obyvatel do větších měst (vysídlení periferií)

nebezpečí slučování

orientace spolupráce na méně prioritní/ neatraktivní témata

nerelevantn... spolupráce neprobíhá

ztráta identity

Jiné...

osobní rivalita/ nepřá...

snížení význ... lokální dem... v místě

PŘÍLEŽITOSTI

lepší vyjednávací pozice

sdílení zkušeností

koordinovaný rozvoj
území

rychlejší realizace
rozvojových záměrů

rozvoj veřejných
služeb

dosažení větší
efektivity, účinnosti
opatření

zvýšení absorpční kapacity
území (dotace, investice...)

větší ekonomický rozvoj

úspora provozních
nákladů

pocit sounáležitosti,
kulturní identity

společné investice

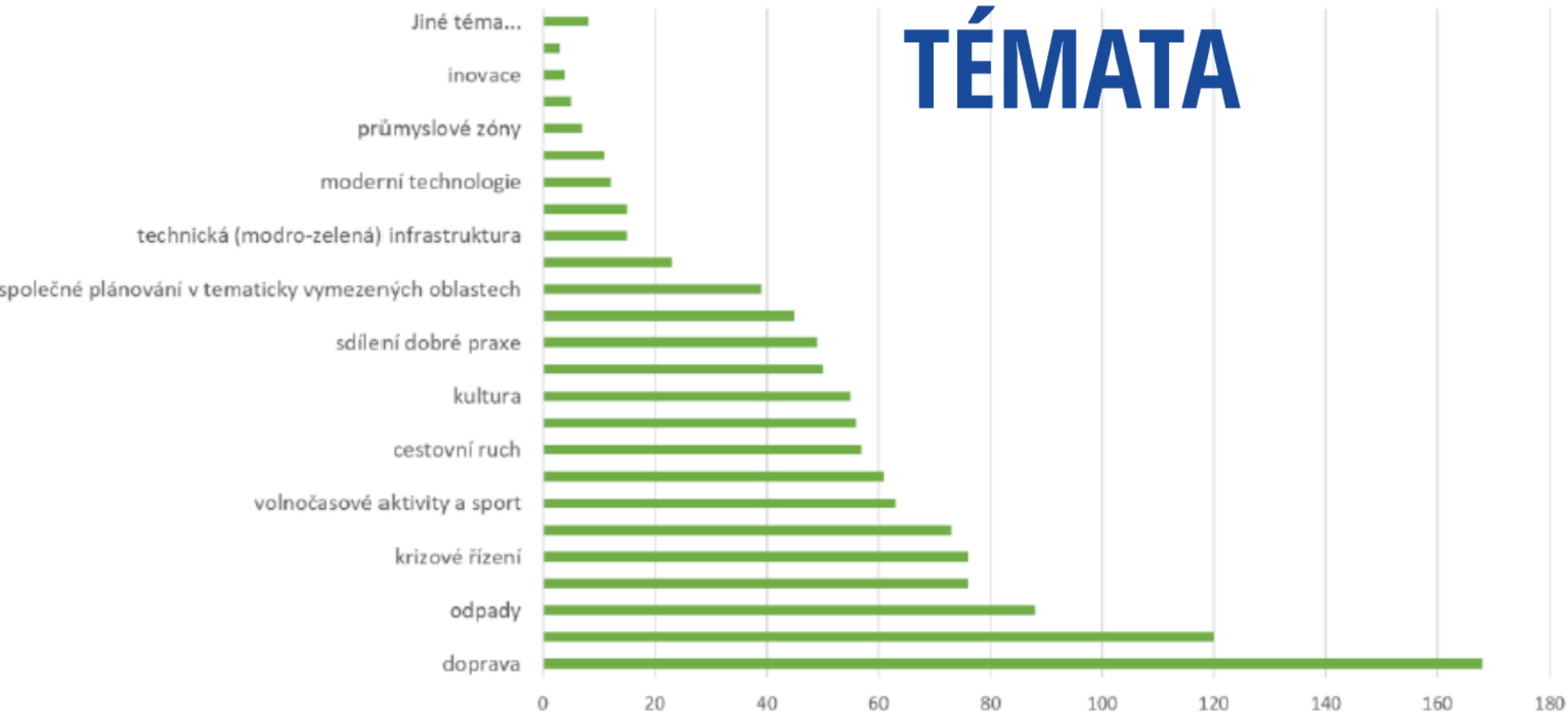
posílení
administrativních
kapacit

sítování/
networking

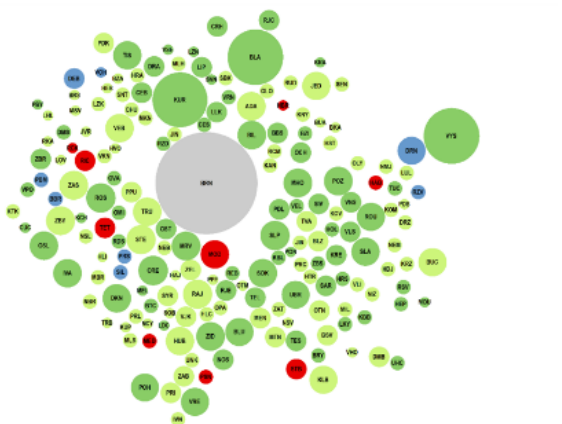
širší
zapojení
osobností

nerelevantní /
spolupráce
nepro...

TÉMATATA

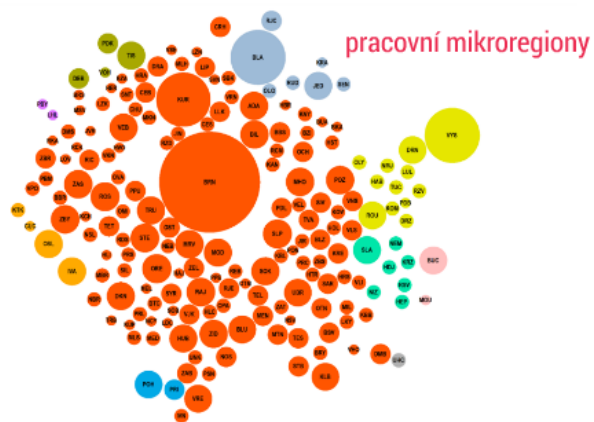

BMO

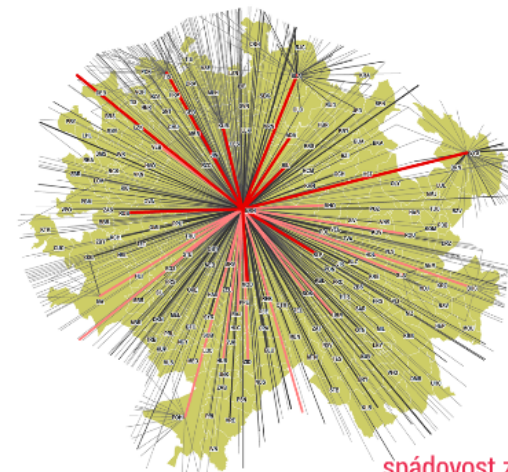
ochota spolupracovat

● spíše ano ● určitě ano ● určitě ne ● nevyplněno ● nedotazováno — hranice BMO 2013

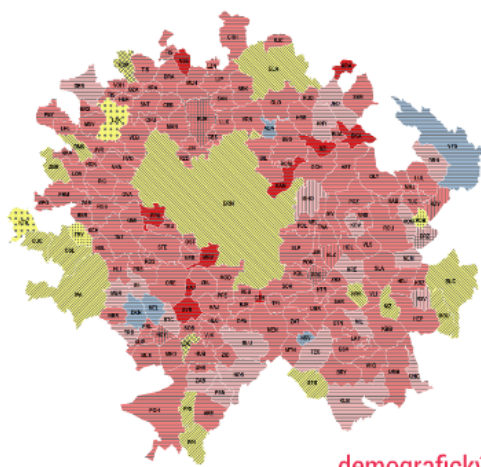
pracovní mikroregiony

● Brno ● Vyškov ● Blansko ● Slavkov u Bma ● Ivančice ● Tišnov ● Velká Bíteš ● Bučovice
● Pohořelice ● Kyjov

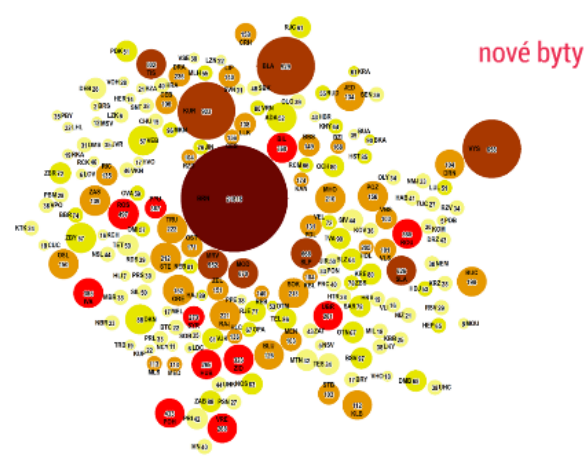
spádovost za práci

1 2-100 | 101-300 | 301-500 | 501-1 000 | nad 1 000

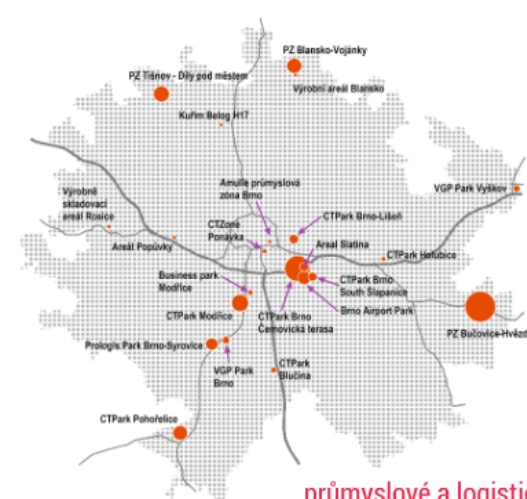
demografický vývoj

■ mírný pokles ■ stagnace ■ mírný nárůst ■ nárůst ■ silný nárůst

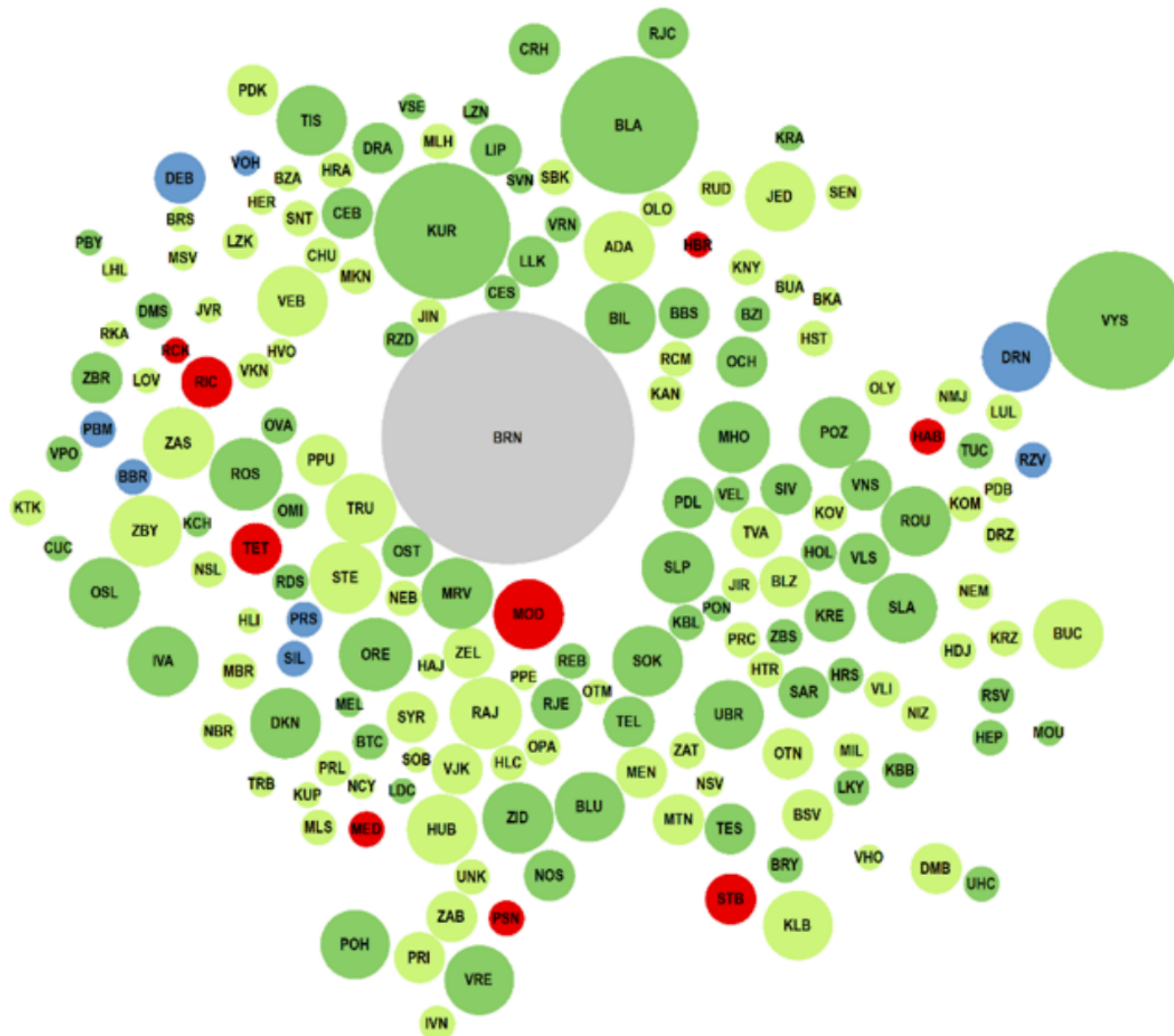

nové byty

● 1-50 ● 51-100 ● 101-250 ● 251-500 ● 501-1 000 ● nad 1 000

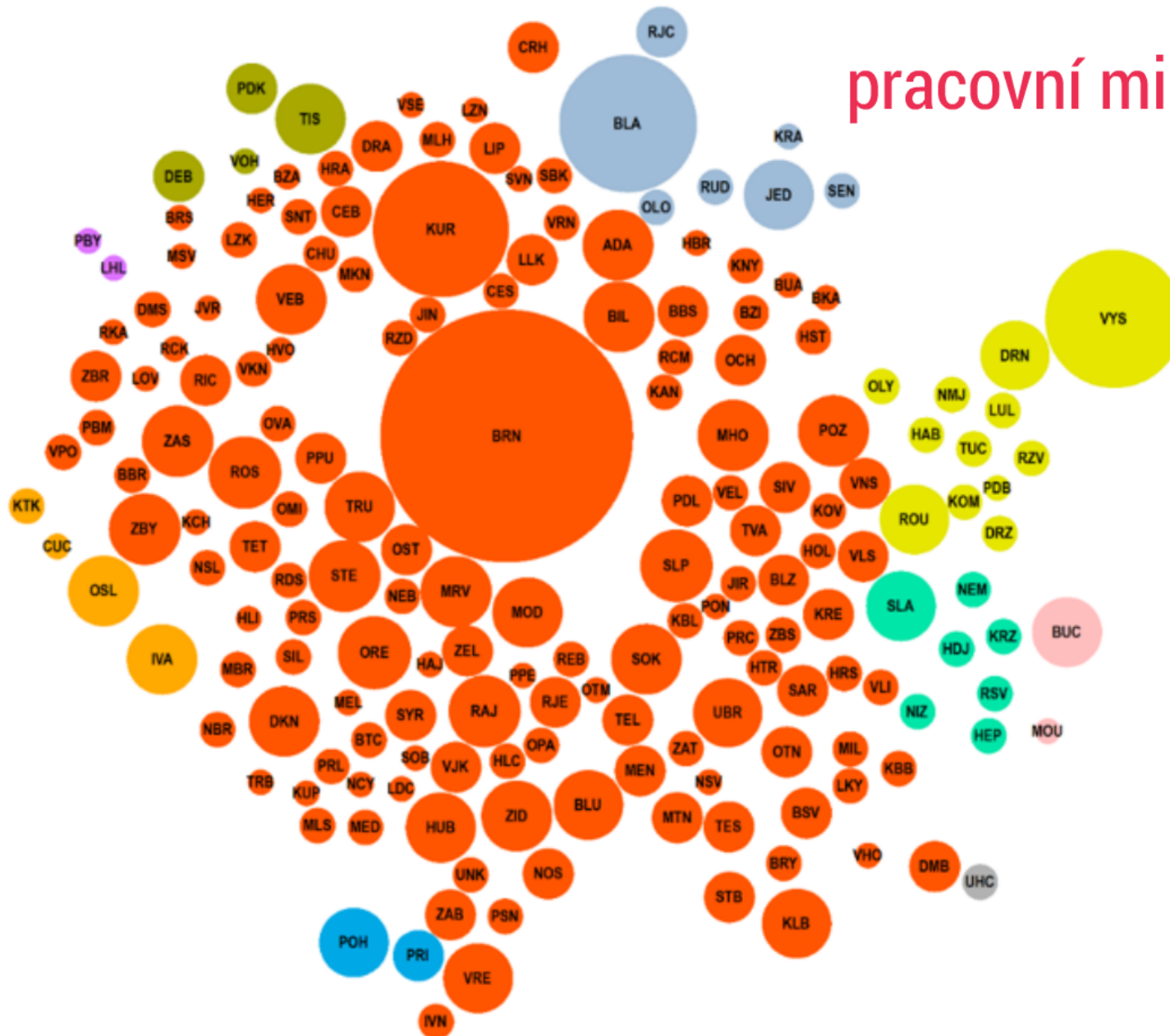
průmyslové a logistické zóny

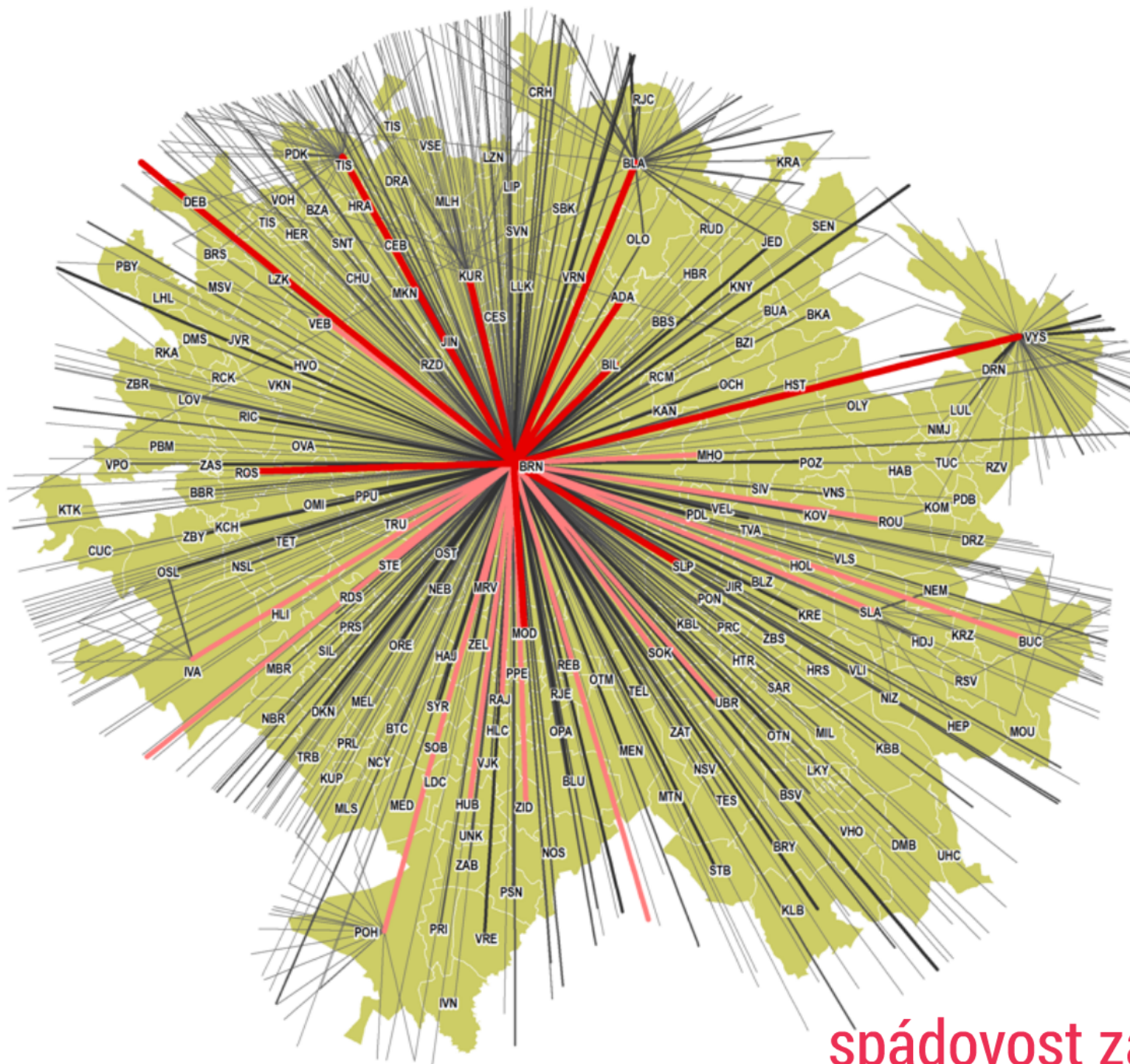
ochota spolupracovat

● spíše ano ● určitě ano ● určitě ne ● nevyplněno ● nedotazováno — hranice BMO 2013

pracovní mikroregiony

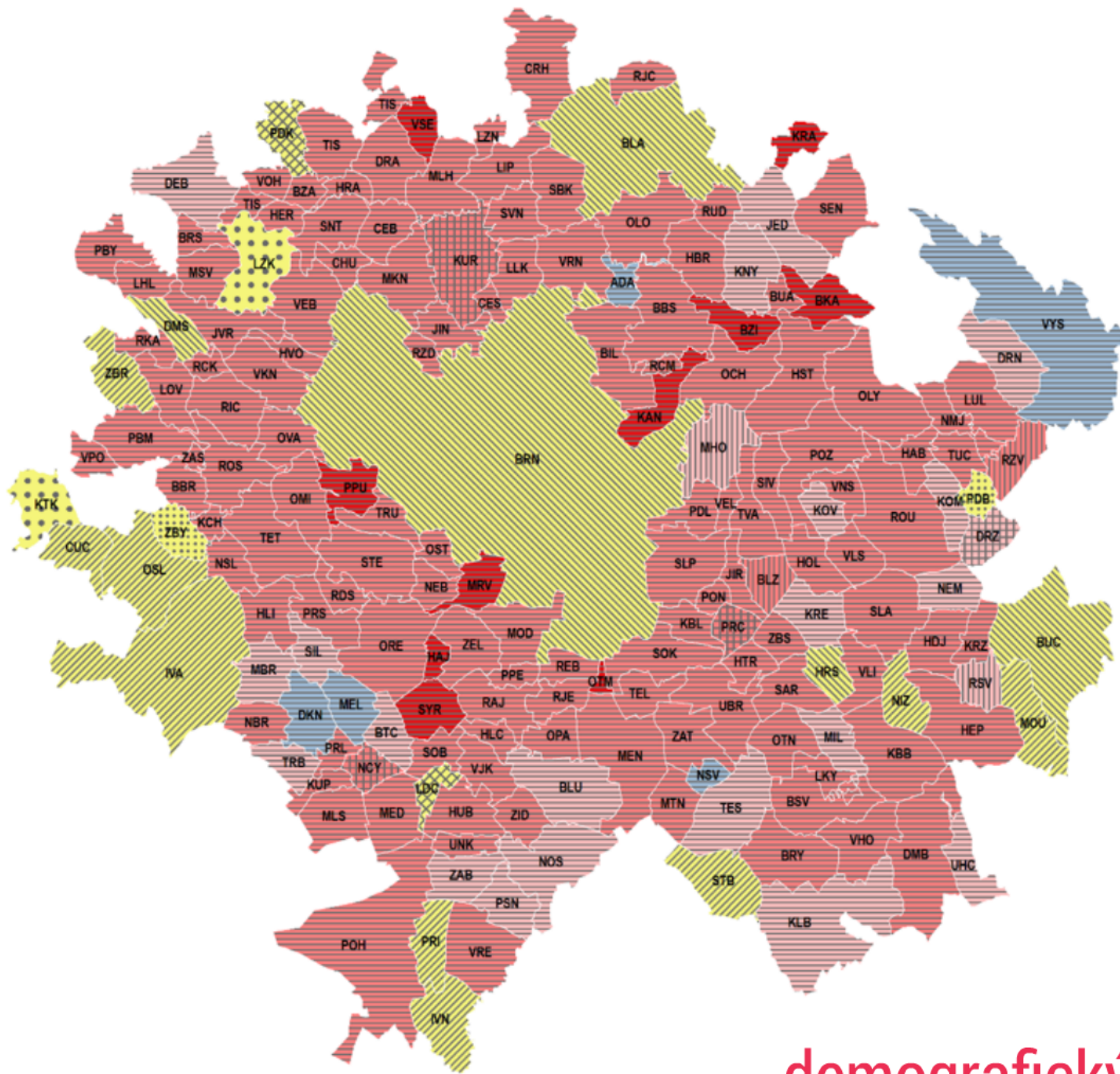

- Brno
- Vyškov
- Blansko
- Slavkov u Brna
- Ivančice
- Tišnov
- Velká Bíteš
- Bučovice
- Pohorelice
- Kyjov

spádovost za prací

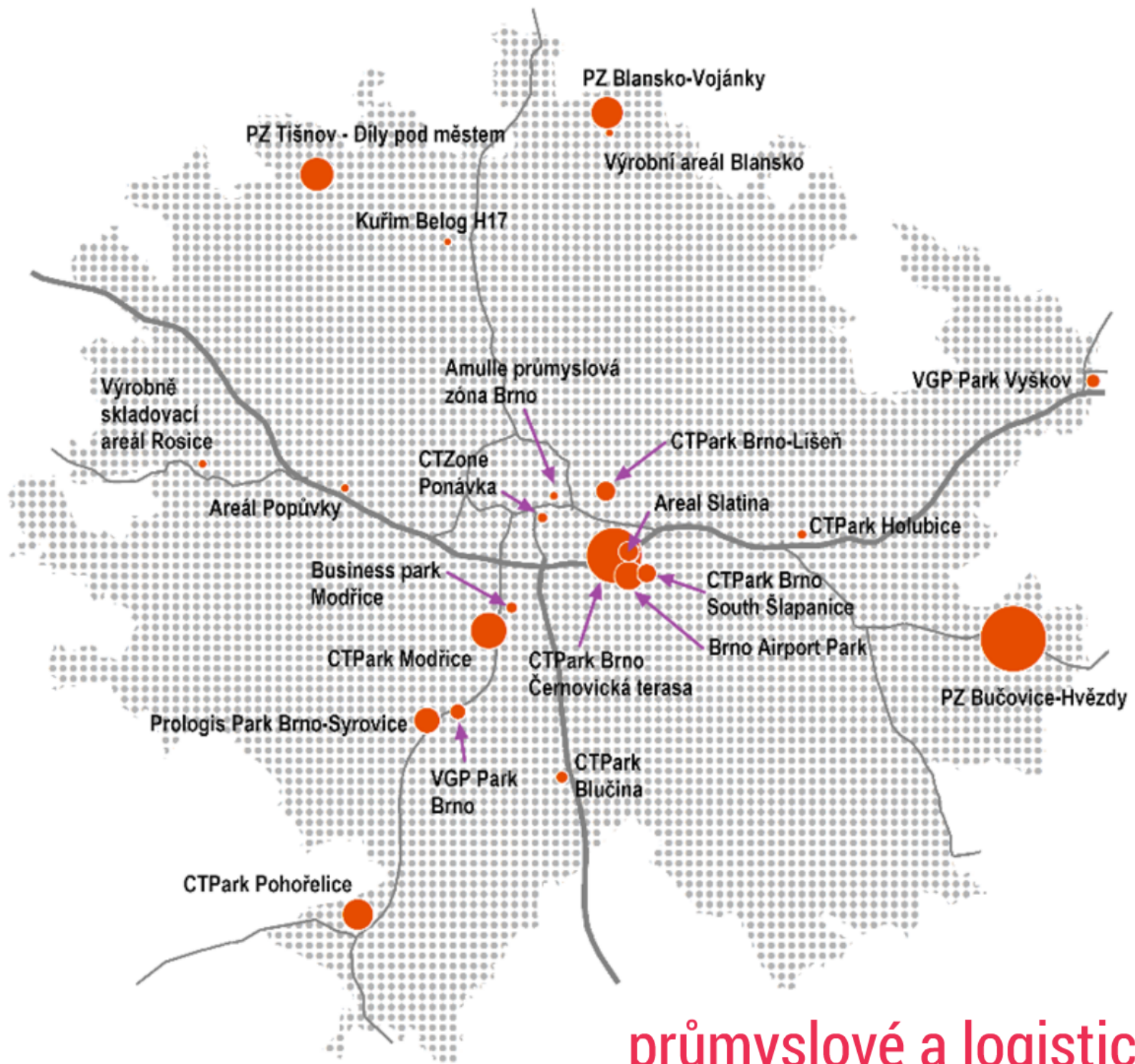

demografický vývoj

■ mírný pokles
 ■ stagnace
 ■ mírný nárůst
 ■ nárůst
 ■ silný nárůst

průmyslové a logistické zóny

děkuji za pozornost

